

به نام پروردگاری که خلقِ واژه کرد

آسایشم گاهی روانیست

رضا حیرانی

آساپشم گاهی روانی ست

رضا حیرانی

زمستان ۸۴

آدرس پستی مولف

تهران / صندوق پستی ۱۶۷۶۵/۳۳۷۱

e-mail

rezaheyranı @ gmail . com

آسایشم گاهی روانی ست

رضا حیرانی

فهرست:

یک لا قبیله‌ام / ۸

بخش اول

بیمار این اتاق‌ها منم

تنفسِ انفرادی / ۱۲

جوانه در استخوان / ۱۶

مصلوب / ۲۰

روزنامه‌ی قدی / ۲۲

بدونِ شرح! / ۲۵

دارم بزن متن! / ۲۸

هبوط / ۳۲

بامِ بومی / ۳۴

سقف‌هایِ هرزه / ۳۸

ارواحِ خواب زده / ۴۱

بندِ در بندِ من / ۴۴

بخشِ دوم

مبتلاء به تندبادم

ظهیرالدوله ۱ / ۴۸

ظهیرالدوله ۲ / ۵۱

بومِ برهنه / ۵۳

دریاچه‌ی شخصی / ۵۶

دوربین، دهان و عاشقانه‌ای بی زاویه / ۵۹

زن/مرد و آفتابگردان‌های وسوسه / ۶۳

رو به مرز / ۶۶

روایتِ تنگ / ۶۸

خط رو خط / ۷۱

پلیکان یعنی خالکوبی دریا / ۷۵

کلیسايِ خلوت / ۷۷

ساعت، نبود تو و آخرین پرده / ۷۹

بخشِ سوم

مکاشفات

آخرالزمانِ متن / ۸۴

باب اول: موعودی بدون سمت / ۸۶

باب دوم: حوضِ آبیِ اجدادی / ۹۱

باب سوم: کلماتِ بی مرگ / ۹۴

باب چهارم: دردی برای کشیدن / ۹۹

باب پنجم: زائرانِ سوخته / ۱۰۳

باب ششم: رنگِ مبتلا / ۱۰۶

باب هفتم: منِ تمام! / ۱۰۹

« به ندارمت، به عصیانِ بی دلیلِ حروفِ مبتلام
آخرین شعرم تمام نمی‌شود
اعتصابِ نوشتن کردند! »
(رضا حیرانی / از مجموعه شعر تلخ لطفاً)
کلمات

به زمین

که از خط‌های روی نقشه بیزار است

یک لا قبیله‌ام!

در جوابِ جمعی که در من فرد به فرد
دنبالِ نفیِ منی است، که نفیِ جمع می‌کند

راهِ شعر، راهِ رسیدن به هوایی است، که کلمات به جنونی برسند تا مولف از
فردیت متن به جمیع خوانش کوچ کند.

رفتارِ جمع در وقتِ مرورِ این فردیت گاهی به جنونی تن می‌دهد که وام دار
همان دلیل ابتداست. پس جنونِ شناختِ جنونِ در کلمات را تنها شاعری
تشخیص می‌دهد که در میان دنیایی دیوانه نفس بکشد.
اما کجاست میعادگاه ما و جنونی که در نظر است؟

سرایت این هوای سراسر شعر و شور و ساخت این جهان منحصر به فردِ متنی
بر عهده‌ی خودِ شاعر است که فرقِ میان شاعر با دیگری همین توان او در تغییر
موقعیت‌هاست و به جنون کشاندن هرچه و هرچیز که در تماس با او نفس
می‌کشد.

ما رابطان بین من و منیم، مایی در کار نیست، همه چیز فرد است.
فردیت‌های جدا جدا به جمع رسیده‌ایم. منی که با کلماتم قد می‌کشد یقیناً خود
من است که نه می‌میرد نه اجازه به قتلم می‌دهد.
(اما جمعی که در ابتدا آمد چیست؟)

جمع به وقتِ خوانش یعنی رعایت حق دیگری در خواندن که فرد است و با
شگردی می‌خواند که مختص به حافظه‌ی اوست. خوانش هرکس بر متن چون
اثر انگشتش مختص به خود است جمعی در کار نیست.
پس این متن خود نقضِ ابتدای خود می‌کند که وظیفه‌ی شاعر نقض
تمامت‌هاست.

اما بی شک شاعری که به شاعری خویش اعتماد کند شاعر نیست که دنیای
شاعر شک است، شک به تمام اثبات‌ها، شعر و شاعر تعاریف مشکوک‌اند در
دنیای شاعر!

شاه شوریده سرِ حافظ که کم خردی خویش جار می‌زند دنبال همین ابهام در
اثبات‌هاست:

(شاه شوریده سران خوان من بی سامان را
زان که در کم خردی از همه عالم بیشم)

پس من شاعری هستم که نقضِ شاعری خویش می‌کنم. فردم که اندازه‌های
زمختم از چارچوب جمع خارج است. یک لا قبیله‌ای تنهم که این تنها بی امتداد
هیاهوی درون من است. اژدها بی که هر دمان در دم من آه می‌کشد. اژدها
ممتد منم که نفی من می‌کنم. متنِ من خودِ من است منهای منی که در حال عبور
از منیت این متن است.

پس فردی که منتظر انتشار منی دیگر از منی!
 وقت خواندن نیازی به رضایتِ جمع نداری که رضای حیرانی در این متن‌ها
 اصرار به رضایت از خویش ندارد که نشانه‌ای برای رضایت در میانه نیست.
 امتدادِ من رضایتِ من است از رضایی که در این متن‌هایِ دیوانه نفس می‌کشد.
 راویِ کلماتِ دیوانه‌ام که جنونم نام ندارد و تنها نشانه است.
 نشانه‌ای برای شناخت منی که دنیای کلماتم را دیوانه کرده است.
 خدایِ کلماتِ دیوانه‌ام
 آیا شاعر؟
 اصلاً مهم نیست...

بخش اول

بیمار این اتاق‌ها منم!

تنفسِ انفرادی!

سلولم از خُلقِ خدا تنگ‌تر
خوابم، بومرنگِ برگشته سمتِ صورتم
پهنای آسمان را چقدر بنویسم در عبور باد؟
و چند پروانه کودکی کنم از زور باد؟
زیستن تنفسِ اجباری است
آدمکِ مجبور!
خاکِ عمودی!

سالی پر از کودکان کبیسه داشتیم
 تقویم اضافه‌تر از چند سرنوشت
 اقیانوس را غروب کشیدم با دو بال بیشتر
 می‌توانستم بخوابم روی زمین صاف
 و رای به انهدام گودال ماه بدھم!

کودتا در چاکِ پیراهنم
 حرفي به وقتِ هبوط
 زیستن تنفسِ اجباری است
 و این قابِ لخت تمامِ سیاره‌ی من است

باغ بی در سبز را ببند
 باور نکن که باید فردایی
 جایی برای پریدن اگر بود
 داری به پایِ آسمان نمی‌افتاد

بیمارِ این اتاق‌ها منم
 حوصله از بیمارستانِ تنم رفته است
 سر به سنگ‌های ساحل چقدر بکویدم موج
 و چقدر بو بکشم،
 ماهی که در گلویِ اسکله گیر کرده است
 دیوانه‌گان دلایلِ محتمل‌اند

کتابتِ تقدیرم سفید
مرگم سفید
خوابم چرا به رنگِ خودم نیست؟
محتملی که منم
روزی درخت اگر بشود
سبزش نمی‌کند این خاک
دستم مدام پاییز است
و فصلی که زیر پیراهنت بردم
زردی متمایل به مرداد بود

آسمانِ من تنها است
من اعتقادِ عجیبی به من دارد
و رنگِ مرگِ پاشیده بر انداش
با معجزه بخوابد اگر پاک می‌شود؟

بمیر!
و کمی شیر درونِ چشمی بریز
که کنار پنجره فکر جای خوابی برای توست

ماه از شبِ آسمان بیفتند چه می‌شود حضرت زمین؟
ما چقدر از حدود هم پرتاب شدیم
که از لهجه‌های هم چیزی نمی‌فهمیم؟

پیراهنی به قواره‌ی مرزها
خاکِ از دهن افتاده‌ی این سیاره
و رنگ‌های از رو رفته‌ی پرچم...
زمین چیزی اضافه بر نقشه‌ست
و مرگ همینقدر که نزدیک است، دور می‌کند از هم

مردمک‌های زنگ زده‌ام کو؟
مرا کجای جهانم چال کرده‌اید؟

جوانه در استخوان

به شرافتِ شعر / ...
که آبروی کلمه است

می سوخت سی جنازه درون من
سیمرغ گُر گرفته‌ی همزادم
که زندگی چه کوچه‌ی پرتی بود
که این سال ورم کرده از بهار خودش می سوخت

آفتاب که پشتِ حوصله‌ام شکست
 ماه شدم در تکثیر اندام
 کابوس‌های در بیداری بلندم را کسی ندید
 کسی ندید که آوازم به کجای زمین چنگ می‌زند

در گوشه‌های نفس‌هایم
 صدای تا شده‌ای می‌گفت:
 «تو اشتباهِ اجباریِ خروس
 در صبحگاهِ گلوله بارانی
 وقتی تمام ثانیه‌هایش را
 تا صبح،
 فرونشانده زندانی...»

چه اوهام دنیاله داری در من است
 سنگ، روی مردن من بند نیست
 باید کسی به خوابِ کوچ کرده‌ام برسد
 درختی بکارد روی تنم
 تا روز،
 از پشتِ شاخه‌های بلندم طلوع کند

کردم! که این همه بیدارم
 شب‌های سر به زیرِ زمستانی

آنجا که استخوان درختان را،
چراغ‌های خیابانی سرخ می‌کنند
خونِ هزار پرنده‌ی بی مرگ
بر قاب عکس سکوتم ریخت

در سینه‌ی پرنده نشین من
ماهِ تنم،
وطنم می‌سوخت
آن سفره‌ی به وسعت شب چیده
شامِ دوباره‌ی آخر بود

سهمِ من از تمام تینیدن‌ها
یک پیله از گلوله و باران شد
تا فصلِ بی آفتابِ دیارم ورق بخورد

حالا کدام معجزه خاک مرا بوسید
که این جنازه نفس دارد
و شهر الکن دستانم
هوای شعله شدن کرده‌ست

آن ماهِ در حوالیِ فرداها
در استخوان من جوانه زده‌ست

و شبِ فرتوت
چه وحشتی از رگ‌های بیرون زده‌ام دارد
که تنها مردگان می‌دانند
مرگ، تکثیر زندگی است

«کعبه و بتحانه حجابند و بس
روی دلم سوی رخ یار کو؟
قبله به دل گشت در این ره مرا
خیز بگو قبله‌ی کفار کو؟»
عين القضات

مصلوب

به عین القضات همدانی

زندگی هوایی چند پاره‌ست
و من که سالهاست زیر سر خدا فشرده شدم
تنی به وسعتِ مردمک‌های میهنم دارم
بودایی که انجیل
با صوتِ گلdstه‌های کبوترنشین خواند
که این سر انگشت‌های مومن هنوز
آسمانِ معجزه می‌بوسد

سرزمین آستین بلندم کلافه‌ست
رسام گرفته پنجره‌های این دیار
از آسمان راه راه
و دریایی که در جهنم ساحل ممنوعه‌ست

وطن جرم تازه‌ی انسان بود
که انالحق را
بر دار برافراشته بر گلوی مادری اش رقصید

ماه را برهنه به شلاق می‌زدند
وقتی که در شبِ تنِ من تایید
وقتی که در صدای موذن سوخت
وقتی که از صلیبِ خدا آمد
و این ابرها که حنجره بنده خورشیدند
در فکرِ اخته کردن فردایند

ای بادها که همسفر جنون منید
مرا به طوافِ آفتابی ببرید
که در هفت مدار به شک نشسته مصلوب است

(آزادی!
چقدر به نام تو خط خورده باشد آدمی خوب است؟)

روزنامه‌ی قدی

جهانِ بی‌ضربانم کو؟
زمینِ آفتاب نخورده‌ام
کجای پنجره دریا مرد؟
کجای حادثه پژمردیم؟

زندگی تف سربالاست
و این درخت از گلوی من آویزان
سقفِ وارونه‌ست

از درون آینه هم می شود سقوط کرد
و روی رویای کسی افتاد
که طناب دور صدایش پیچیده

دندانهای تقویم
زالوی روی ساعت و این ریش تراش قدیمی
خون مرا مکیده‌اند

جهان که روزنامه‌ای قدی است
صدایِ تکفیر شده‌ام را پخش کرده است
خبرگزاری‌ها چقدر از زندگی حرف می‌زنند
وقتی کسی میان دنده‌های من باد می‌کند

امروز از چشم‌های خاک گرفته‌ام دنیا گریخت
فردا برای ارتفاع نگاهم سقوط کرد

من از لکه‌های مرکب بزرگترم
و زورم به این متسرک وحشی که می‌رسد؟

راهی که از اواسط من برگشت
شبیه ملافه‌های بیمارستان موقتی است

پرنده گشت و گفت: برای خواب دیدنم اجازه بگیر
گرفت خواب مرا در میان سینه هاش
و خواب دید که دنیا همین تنفس تاخورده است

درد به احتمال من افتاده
و باد
راه افتاده تا برسد به مراسم تدفینم
که قتل خواب های من از پیش روشن است

غروب در رگ و شب در تن
دو بار درد کشیدن و بعد مردن
و باز اتفاق بیفتند صدام
درون گوری به شکل پریدن
که گفته اند بیدار باش حادثه چیزی شبیه زندگیست

باید ورق بخوریم
به اتاق برگردیم
و زیر بال پروانه هایی که روی نفس هامان راه می روند
دراز بکشیم
و فراموش کنیم که زمین
تابوتِ ممتدِ ماست!

بدون شرح!

ما نسلِ تیر خورده‌ایم
که در شکافِ نفس هامان
حرفی برای باختن نمانده است
کلاغ‌ها از آسمان بلندتر نیستند
و این ملح خورده
مترسکِ صحرایی است

دستانِ بی دریچه‌ی این شهر
هوای سالهای ریخته بر پیراهنم را فشرد
چراغ کوچکی است ماه -
وقتی به مردمکم پشت می‌کند شب‌ها -
و من که در نبودِ عصب‌هایم تیر می‌کشم
به فکر رقصی هم بالِ ابابیلم

دقیقه‌ها قد کشیده‌اند
شب از جنسِ ساعتِ کوچکی است
که برای بیدار باشِ دلهره‌ام کوک کرده‌ام

دارم از اتصال دو مرگِ موازی حرف می‌زنم
بوی نم دارند صدایها
بیرون از گوش‌های من کسی بالا می‌آورد من را

اگرچه این کلاح قدمی همیشه بهارها سبز می‌شود
امروز خیال کردم کمی بزرگتر از دیروز
و بلندتر از آسمانی که مادرزاد مرده است نفس می‌کشم

خدا کند کسی به صدای من ایمان بیاورد
سیبی بچیند و بعد در بهشت
 تقسیم کند با خدایی که مرا کوک می‌زند هر روز

قطاری که از میان دکمه‌های من می‌گذشت
دیر کرده است

اینجا جنازه‌ها زود پیر می‌شوند
و دریا
به جشنِ مرگِ ماهی هاست
که شبها سیاه می‌رقصد

دارم بزن متن!

(پشت پنجره‌ای که در صدام باز کردی نشستم
و پشت صدام پنجره‌ای است
که تا آخرین آسمان تو بازو گشاده است
آن خطاط سه گونه خط روی صدام کشید
و روی پیکرم طرح دروازه‌های بهشت افتاد!)

خط اول

چه يلداي بلندی بودی صدای پوسیده!
آنکه در ناگهان تو لنگر انداخته منم
و ايستادم که از لای رگ‌های بلندم طلوع کند دستی

بهارِ پشت در ایستاده فصلی از بهشت نیست
برگِ تازهِ تقویم شدی
و سال، مثل آسمانِ کهنِ ارغوانی شد

تمامِ ساحلِ ما در این دریا
موجی بی صداد است
و ما و استخوانی این خاک
با میله‌های آدم بلعیده آشناست

چراغ در بادی است زمان
سکونت بی رده پایی که متهم به زبانی از یاد رفته است

پشتِ صدام را پاک می‌کنم از غروب
و روی ایوان به انتظار کسی نذر می‌کنم
که از اسارت کنیه‌ها آمد!

خط دوم

پشتِ پنجره‌ای که در صدام باز کرده نشستم
و زل به آسمانی زدم که زیر پوستم ریشه داشت
شبوی هزار بار از خودم به صبح رسیدم
و حنجره آبی شد!

راوی بلندتر بخند تا پرده‌های اضافه کنار بکشند
بین دو ابرِ مچالهِ ول کن نیست
درون جمجمه کابوسِ ادامه داردش!

شب خیسِ گوشه‌هایِ اتاقی است
که زیرِ سرم را بلند کرده خوابم نمی‌برد!
این خاک، سینه چاک، نه!
ضحاک‌های موسمی داشت
- مارم!

رویِ دوشِ زمین دارم
به شاهنامه پوزخند می‌زنم!

خط سوم

(این خط را نه من خواندم نه دیگری
خاکی که زیرِ پوستم ریشه داشت
سرزمینی بدونِ پنجره بود)
مرشد بکوب و بخوان یاهو!
مرشد بخوان و بمیر، دیگر
گودی بجز دو سه گورت نیست
حنجره‌ات خط انداخته بر خواب آبهای
دست‌های زمین از کتاب خسته‌است

و جاده پر از ردِ اسب‌هایی

که ببی زین از این سرزمین پریدند

تنی که طول موج تورا بوسید

هم خوابه با راویان خط خوردهست

ترازوی نشسته بر سینه‌هاش

عدلاتِ بی قیدِ گردنه دار بود

سنگی که حوصله‌ی حوض را بهم زد

تله پاتی با تفنگی عتیقه داشت

خورشیدِ بومی خوابِ روبنده دار بست

شب‌های ناگزیرِ گریه دست

کنارِ مشبک‌های اجابت گذاشتیم و خدا

رویِ حافظه‌ها ماسید

این پرچم از برف هم نجیب تر است

دارم بزن متن!

هوایِ حرف‌های بلند کرده گلوم!

هبوط

پلکان سبز پوشد شعر
راه سفید دور بزند به شرق نقشه
تا مانده‌های سرخ تاریخ را بالا بیاورد
گناهِ ممتدِ این سیاره فرو رفتن بود
و زمین آبستنِ دم به ساعت ریشه هاست
(برج‌های بهشت از ارتفاع ما دورند
باید به آجرهای شهری اکتفا کنیم)

انگار تمام جهان به عادت افتاده که آسمان به سرخ می‌زند
 راهی برای رسیدن به شیارهای بهشت نیست
 حق همیشه با قابیل است که خاک بی پیوه‌تی داشت
 و معجزه لای دست و پای تناسلش می‌گشت!
 نسلی پاشید در شیارهای مسلول زمین
 و این کوچ ممتد در چهارگوشه چادر زد

سرودِ تک خوابه‌ای است مرگ
 شبی دنباله دار باش
 که سیاوش و آتش همیشه مضطربند!

سالِ ربانی! هوای میانبرش بسته‌ست
 و زمین به احتمال صدا سمی‌ست

کمی دریا به گلوم بپاش
 اقیانوس را قبلًا سر کشیده‌اند!

بام بومی

عقربه‌های در لحظه ایستاده‌ایم
روی هر پلکی که می‌زنیم
چیزی گرفته و از دست می‌دهیم
و من که بالغ‌ترین خاکِ این گوشه از زمین
باید به این حروفِ منحرف اقتدا کنم

جهان، اتفاقی درونی است
 فکرِ عبور از پل‌های کجا به کجا خوابم نمی‌کند!
 اینجا همیشه بندری برای قایق سینه چاک می‌شود
 و ساحل احمقانه‌ترین مرگِ دریاست!

رادیو رویِ موج حادثه می‌گندید
 بینِ تیترهای روزنامه اتفاقی بود
 که با گلوی لالایی گریست

تا بر طنابِ رختِ خانه بخشکد جوانی ام
 دست بر چروکِ این مرده می‌برم
 که شباhtی با زندگی داشت
 ما به شباهت هم نفس می‌کشید
 و در نگاهِ هم زنده بود

روی بومی که مرگ امضا کرد
 من، اصالتِ دلواپسی است
 کلاف درهمی که ساده گشوده می‌شد و ساده‌تر گره می‌خورد
 و مثل قبری چند طبقه عمیق بود
 که این بام بومی،
 خرابِ خواب‌های مادریمان نشد

کنارِ نامی که از کنارم کناره گرفت
دو بالِ فرشته‌ای جا ماند
که ماه، همزادِ مردمک‌هاش بود

(می‌رفت
و چند قابِ دیگر برم می‌گشت
می‌رفت و مرگ درون کبودی یک اتفاق
به رسمِ کشتی فرونشست)

جزیی از منی که در من سفر کرد
و روی موجِ مرگ لنگر شد
(گوری به شرطِ چاقو! دنج!)

تنها به شکل قابی با روبان مشکی و دستمالی
که در گونه‌های مادر آب تنی کرد
این جهان تا ناکجای زمان ادامه خواهد داشت

زمین معمایی پیچیده است
که بر هر دری بزنی بست!
خانه ایمانی به سقف بود
و این اتفاقِ ده قدمی، گوشه‌هایی برای گریه مناسب داشت
خوابی بلند را در این گوشه گریستم

که زیستن

منی است که در نیستم ادامه می دهد

باید طناب دور صدام بپیچم

سینه‌ام،

پا به ماهِ فریاد است

سقف‌های هرزه

به شانه‌هایی که مدامِ حق هقادن / به بم!

پیچم کن به دیواره‌های زمین
دارد سقوط می‌کند دلم!

بگو به باد برقصد در این مسیر
بگو به باد   به پرچم   به بامها
ما وارثانِ هرچه بجز اعتبارِ خاک
ما ناتمامی این کتاب‌ها
گورهای چند هزار ساله چند رقمی...

بگو به آسمان بالا نشسته منگ
بر سرنوشتِ ناگزیر این سیاره سنگ بربیز!

ورق می خورد شبی مدار
از مشرق از دستهای کودکان این دیار!
از مشرق از دستهای بی دیار این کودکان هنوز
رستم کنار سهرابهای بی شناسنامه نعره می زند

از عکسی که افتاده توی تاریخ پرس
اینجا همیشه خاک با خاک برابر است

زمین خجالت از گونه‌های این همه دیوار نداشت
وقتی بدون ضرب رقصید
شاید زنی میان اندام‌های وسوسه می‌لرزید
بگو به باد برقصد بگو برقص!
در این قبیله بوی خدا بچه م دوباره پیچیده
بگو به باد بگو لعنتی برقص...!

به رسم اورادِ قدیمی دوره می شود پلکم
دون تُنگی بدون احتیاط
آسمان خسته پوشالی است
وسقف اطمینانی دروغی بود!

خاطراتِ سرزمین‌هایِ احتیاطی
بیرق‌هایِ در باد تکه تکه‌اند
مقصد فقط سفر را زخمی کرد و رسید

جنازه بر دوش خسته گذاشتی زمین!
چینی که بر دامنت دادی
عقل از سر سقف‌های هرزه برد!

بگو به باد بگو لعنتی برقص!
ما درون چادرهای عاریه درد می‌کشد
ما
نسلی سوخته است
بگو به باد بگویید به نخل‌ها
باید به کابوس‌های لرزنده خوکنید
(ما، آجر به آجر بایگانی شد)

رسم!
کنارِ دیوارهای مخروبه زانو بزن!
سهراب،
امشب بطور دسته جمعی دفن می‌شود

ارواحِ خواب زده

ارواحِ خواب زده در من پرت می‌شوند
صدایِ پنجره‌ای دور دورم می‌کند از تهران
جایی که نشانه‌ها به خط مینخی شبیه‌ترند
بر دیوار چین دست می‌کشم و دخیل به نیل می‌بندم
پله‌هایِ مادری که سرازیر شدند
گذرنامه مهر می‌زند
ایوانِ مدانِ فرو ریخت
و راهرو پر از کیسه خواب شد

ارواح خواب‌زده در اتاق که راه می‌روند، صدای پچ پچ دیوار در می‌آید و در می‌آید تا کنار تراس، راست زل می‌زند به میانبرِ من! من غلت می‌خورد که فراموشم کند و دیوارها برای ارواح خواب‌زده چای می‌ریزند. صدای هیزِ دستی تنم را نقب می‌زنند. ارواح خواب‌زده می‌غلتنند در اتاق و تراس برای دری که تا دیوارهاش کش آمدۀ تنگ می‌شود. دوش را باز می‌کنم در خودم و ارواح خواب‌زده غسل می‌گیرند. روی دیوار عکس‌در می‌کشم. ارواح خواب‌زده را سفید می‌کنم. چایِ سرد را می‌پاشم به دیوار و طرح نامفهوم منی که در من نیست غلت می‌زنند در تراس!

– شال سیاه روی کلمات بکشن!
و خواب‌هات را به اندازه‌ای که با مرز فاصله داری دراز کن

– کسی برای نبودم گریست
که وقت عبور از شانه‌ام شکست
باید فکری برای اینهمه خالی کنم

– ته نشین شده اشک‌های
خانه رو بروی قدم قد راست کرده منتظر است
کی به تهران می‌رسد رقص روده‌های زمین

از دری که از دو سو چاک خورده بر می‌گردم
برای ارواح خواب‌زده فاتحه می‌خوانم

و تخت را دراز می کشم تخت
تا «آنکه بر در می کوبد شباهنگام»*

شبی را تفتنی عاشقم شود
لطفاً یکی چراغِ مرا خاموش کند

* از احمد شاملو

بندِ در بندِ من!

ته سلولی که گلیم را کوتاه کرده نشستم
و زل به دیواری زدم که دور تا دورم دائمی است

- ما همه در نیست نفس می‌کشیم
آنچه هست هست نیست
و هرچه نیست
در نیست ما ادامه دارد تا مدام
(این چرخه را جایی بین لغتنامه چال کرده ام
تا تو روی روی این چند سطر بنویسی زندگی
و کتاب را [تق!!!] بیندی
مثل درهای بندی که با خورشید غروب کرد)

راههای در راه ماندهایم
در هم راه می‌رویم
و راهِ ما هم‌همهای در هم است

حریم موقت داریم
 وقت خواب دست‌های از دو سو را دراز می‌کنیم تا...
 و راز و نیاز می‌کنیم با...
 تا با توهمنی که هر شب به بستر می‌دود مو نزنیم

چراغ مضاعفی است آسمان
 و این ماه پریود دمدمی است
 بگو به سمت نخوانده‌هایم بیچد زمان
 و دست تو این اتاق را یکی دو پرده بالاتر

قلاده‌ی زمین را به کجام بسته‌اند؟
 که رام نمی‌شود و نمی‌شود این هار را از مدار گرفت؟
 گوشه‌های خوابیده‌ام را وجب می‌کنم
 مشکوک به حنجره‌ای واگیردارم
 و دارم سنگ بزرگ را می‌زنم به سینه‌ی آفتاب
 تا حضرت کلمات!
 به شباخت من با من‌های من حسادت کند
 که این قوم در من حبس ابدی است

(انگار برای ملاقات صدایم زدن
 که تمام بند بندم
 بوی بیدار باش گرفته‌است)

نفس را می‌کشم رویِ موزاییک‌ها
و از پشتِ شیشه،

منی که در چشم‌های آنطرف شیشه حبس شده را
مرور می‌کنم

برو!

از لای میله‌های غروب
از زندان صدام
و ملاقاتی که در دست‌های تو ممنوعه‌ست
خیال کن که در نیستم نفس می‌کشی
که آنچه نیست در نیست ما ادامه دارد تا مدام

برمی‌گردیم
و در هم دور می‌شویم از دو سو

(برای رسیدن یک گلوله هم کافیست)

پشت به هم تیر می‌کشیم
و وقت ملاقات تمام می‌شود

بخش دوم

مبتلاء به تند بادم!

ظهیرالدوله ۱

تا دو زانو هواي زني را ضميمه کنم در دفترم به رسم قدیم
کافور بگیراندم که شود دستی برای دسترسی به رسوم قدیم
و مردگان ظهیرالدوله خوابِ دیوانه‌ای ببینند
که زیر سقفِ عمود
آسمانِ چال شده بر باد داد

من بعد از دو نشی قبر
تصمیم به عبور از کمرگاه تو گرفتم
دیدم منابعی برای رسیدن به عمق هست
اول دستی که شبیه پیچک از روی شانه‌هات دوید
دوم درختی که به زورِ شیارهای گوشه‌ی قبرت نفس می‌کشید
سوم همین عطر شعری که مرا به تو دل بست

اینجا قطعه‌ی مردگانِ مازاد است
 زمین صدای قمر را سر کشیده و دست
 لایِ دنده‌هایِ فروغ
 تمام ظهیرالدوله را دستمالی کرد و رسید
 به حالی به حالی ما پشتِ قبر میرزا!

پرنده‌ای از رویِ دیوار پرید!
 و ما به اتفاقِ چند پایِ اضافه از تهران
 بریده بریده پشتِ تناسلِ یک درخت
 از گیس‌های بی اسمِ شب دور شدیم
 شالی رویِ انگشت‌هایِ مرموزم کشید
 و در کوچِ من نوعِ کلاعْ‌ها
 رازِ سر به مهری به زمین بست

سیاره از سیاره عقب گرد کرد هایم
 سالِ دریا زده‌ای داریم
 و با ولنگاریِ شریف
 در ناگزیرِ دربداری حبسیم

به سرم زد با قطارِ به احتمالِ بعد می‌رسد
 بی صدا از تونل بگذرد صداش

و زیر سنگ بلند شود
دو چشمی که از ریز و درشت کافه‌های تهران تلخ ترند!

گاه بی گاهیست مرگ
که این خط روی خطِ کبود
تار مویی سفید را در پاگرد خانه به پلک‌های سنجاق کرد

خواستم برای ارواح منتشر شمعی
و روشن کرد در حدقه‌ی چشم‌های
چراغی برای شبی که باید بمیرد در گلوم

در گورستانِ دوازده به بعد منگم
و مردگانِ ظهیرالدوله (– هر روز؟)
منتظرِ ردپایِ دیوانه‌ای
که در گیر زنی در ظهیرالدوله
قبِر زنی دیگر را دوره می‌کند (– هر روز!)

ظهیرالدوله ۲

[کلماتِ کبود

پرنده‌گانِ لکنْت گرفته‌ی هول
و هوا چقدر عمیق بود]

درونِ خوابِ نرفته‌ام
تو از عروسیِ نگاتیوها برگشتی
وقتی زنانِ حصیری مرا می‌فسرند
خونِ سه نسل با گوشواره‌هایِ تو پژمرد

دست‌هایِ منجمدم را بچین
 من بالایِ ارتفاعِ تو حرف می‌زنم
 اجازه به دفم بگیر
 که روپروریِ من اندام تو مسکوت مانده ساله‌است

چند و جب قرصِ خواب و بر亨ه شدن
 غلتی ورم کرده بر استخوان‌های مرکبی...

چه بی شرمی صادقانه‌ای دارد عقربه‌ی کوچک
 لیوان آب و چند پلک خواب رفتنت
 اینجا کلاغها دیر باورند
 و ما که از نسلِ ماموت‌ها زنده‌ایم
 برای خوابیدن محتاجِ وردِ شبانه‌ایم

اجازه بگیر تا کنارِ این سنگ‌ها دراز بکشیم
 و خیال کنیم هنوز
 مرگ به انگشت‌هایِ کرم خورده‌مان نرسیده‌ست

بوم برنه!

اکسیزنِ مچاله درونِ گلوتِ من!
که یک نفس اینبار مبتلا شده‌ام!
که تقویم را دو دستِ گم شده بعلید
که زندگی استخوانِ فرو در گلویِ زمین بود
که فاصله پیله‌ست!

پشتِ کتفم دخیل بیند!
که این خوابِ ممنوعه امتدادِ قبیله است
یک نسخه تا گلوت برقصم و با خودم
خیال کنم که شباهت بی حدی دارم به وبا
و باید به جایِ تو اکتفا کنم به وبا
و باد پانسمانِ یقیناً سفیدِ دست چشم را عروس می‌سازد!

بین چه قابِ برعکسی است زمین
که درختِ مردد بی گنجشک می‌پرد!

ساعت کمی ماسیده از دیوار بریز
و نبضِ سقفِ مرا خفگی کن

باید برای سینه‌هات اتاق بگیرم
و رویِ پنجره رنگ بپاشم لخت!
که دندوه‌های بی چراغِ مدام علاقه‌ست

از بینِ میله‌ها باد را بدزد
و رویِ بوم از چکه چکه بپاش
ماه حکاکی در مردمکم توست
ستاره در گلوگاهِ سیاره‌ای دور
مناجاتی که در جایِ جایِ تو اعتراف کرد

تکبیرِ تو از اهرامِ ثلثه می‌آمد
 که نیم رخی شبیه هرم داری
 معصومیتِ تو سمی است
 و احتمالِ قویِ همین پنجره‌هایی
 می‌توانم بازت کنم و باد را از دهانِ تو بالا بیاورم

این جاده را تو صدام باش
 که زمین استخوانِ فرو در گلویِ ماست

کاش بومی سفید ته جیسم بود
 کسی چه می‌داند
 شاید امشب زنگی زدم به خودم!

دریاچه‌ی شخصی

زنِ دریاچه‌ی خیابان بالا کمی زرشکیست
و صدف‌های این ساحل حتی به خوابِ هم نمی‌رفتند
کدام اسطوره به دستم دخیل بیند
که زنانِ دریاچه‌های عصر را سیاه و سفید قاب بگیرم؟

خانه اتفاقی ساده است
پنجره را کافیست غسل بگیری
و تن را روی درختی به آفتاب ببندی
که اتفاقی خانگی بود

در بیاورم همه را؟

و بیاورم برهنجی ام را روی سین؟

چقدر بوی دود می‌دهد این بازی

که مثل تماشاخانه‌ای در روده‌هام

بالا بیاورد اوهام نابلدم را

خطوطِ کبود بر زمینه‌ای متمایل به زرشکی و سین به رنگِ خاکستری با رگه‌هایی
آبی و رقص در زمینه‌ای که زمین من است و من در زمین کسی برهنه‌تر از پیش
بر قسم تمام زمینه را که خوابی خاکستری بود.

همینطور ادامه بده

فقط مراقب اتفاقی که عموماً چند ثانیه دورم می‌کند از من باش
و متظرم باش، به زمین که برگشتم کثار پیشانی ات به آفتاب بخدم و دست در
گهواره‌های لای دنده‌هات دراز کنم
پس تا ارتکاب عمومی من ادامه بده!

البته دریاچه‌ها زیباترند

و قاف دریاچه‌ای عمود بود

رفتار مشکوکِ من در حلزون‌های این ساحل نفوذ کرد
مرغان ماهی خوار بلد شدند به ماهی به چشم ماهی نگاه کنند
که شبی در بستری بی آب آسمانی شد
رفتار مشکوک من ساده‌ست

فقط بلدم روی هر زمینی که تو خواستی تمام کنم تمام تو را
وطنم جغرافیای ساده‌ای دارد
چند قایق جا برای تنفسِ دریاچه‌های البته از نظری زیبا

مبتلای به تند بادم
وقوع بی بدنی در کمین من است
(بیماری‌ام، از همه افراطی‌تر است)

انقدر زرشکی که خیال می‌کنم در رحم زنی طبق عادت بزرگ شدم
چه فرق مبهمی دارد این سیاره با مدوّران دور و برش؟
و خاکِ مجھولی که شبی سفینه‌ای مرموز
از زیر سیاره‌ای دیگر بلند کرد

فرقی نمی‌کند
همه‌ی کوسه‌های این ساحل پای زن که در میان باشد تیغ می‌کشند

تیغ می‌کشم
و به عمق دریاچه‌ی شخصی‌ام پناه می‌برم

دوربین، دهان و عاشقانه‌ای بی‌زاویه

هوایِ احمقانه قشنگی است!

چشم بندد انگشت‌ها م

به خیابانی بزند پام

که هر چه پیش برود خط‌های بیشتری رو سفید شوند.

رگ‌هایِ بنفسی دارند کلمات

رویِ تراسِ مردمک‌هات

صندلیِ خالی به پرواز نگاه کرد و پرنده شد

نبض تندي دارد اين ديوار
 هرچه سوزن به رگهاش می زنم نمی ترکد
 اصلا خيال کن آسمان برگشت
 عقربهها که عقب گرد نمی کنند
 چشمی که از قرصهای مسکن معجزه خواست
 خوابی احمقانه بلند بود
 اقیانوسِ بی ساحل بی سرنشین بی درد
 نمک به زخمِ صخرهها نزن موج!
 هرچه مشت دارد این سینه داد می زند
 پارو!
 آسی که هرچه رو کنی پشت می کند به زمین
 گیلاس‌های باع پدری
 لب‌های فرشته‌ای در بهشتِ موعود
 نبود! در پیچ سوم بالاتر از سفید
 چه تن پوشِ محترمیست مه!
 و این دکمه‌های لب وا نکنند بهتر
 زاویه‌های تحتِ تاثیرِ مردی متکثرند
 انقدر خسته‌م که انگار
 خورشید روی شونه‌م بست نشسته

به ضلع سوم راوى بگو قشنگ!
 عروسکی با لبهای بسته
 - میل ندارم!

اتهام اولم مردی است!
و اتهام بعدی من مردی است،
که بر زمینی مردد خوابید

بگو سفید بپوشد کلاغ
زمین مداد رنگی دوازده رنگی است
ماه را نزدیده با چراغ بخوابد

چند ضلوع مساوی اگر داشت زمین
هوای چرخیدن نداشت که من درگیر چشمهای بی رنگ این جنون
به هرچه زل می زنم کند وست!
به پلکهای تو ورد بخوانم که کهربا که اسم اعظم آرامش اند که عشق
که ردی که بر گلوی ساحل اند اخته اند اتم!
چه تن پوش محترمی است مه
وقتی برای تنفس همیشه عریانیم!

(غیر از دو انگشت)
که همواره درگیر نوشتن از کلمات سر می روند
تا سر از کلمات دیگری در بیاورند
به بخش دیگری از بدنم اعتماد نیست)

سرم به چرخ افتاده سطراها
سر به سرِ سری که دارد به چرخ می‌افتد گذاشتند

عاشقانه یعنی بچرخ!
و زمین عاشق‌ترین آدم‌هاست
و خورشید لجباز برای عاشق شدن چقدر تنهاست

[از پشت دوربین بیفتد کنار، دهانی که هرچه سعی می‌کند باز،
قناواری‌ها برای خواندن این منظومه موجه‌ترند!]

سایه‌هایی که شدند
جای انگشت‌هایشان روشن است
پارو بزنم که چی؟
این شعر با کلماتِ موجی نوشته شده
شرجی ترین سینه‌بندِ زمین
بوی پرتقال‌های شمالی گرفته است
شب لنگر انداخته بر سطراها
دریا
پشتِ پلک‌هایِ تو غلت می‌زند.

زن / مرد و آفتاچگردانهای وسوسه*

مرد

دو بام بالاتر از کبوتر نشستی به باورم
تا بی توأم گره بخورد با تو
در تمامِ تو تن می‌شوم تمام
ناتمام را دوره می‌کنم بی تن

زن

با واژه‌ها به آغوشم بزن
سر بر شانه‌های بیا بخوابم بذار
دستت را روی گل‌های پیراهنم آفتاب کن
من تا آخرین دکمه‌های تو مست می‌شوم

کوه شدم که تیشه شوی روی اندام
گم جایی بین رگ‌های توام بگرد

مرد

صدایت از النگوها نمی‌رسد
پنجره تا عمیق ترین جای کوچه خم شد بخند
لب‌های وسوسه‌ات کم ندارد از سیب از بهشت
ورد شد / نشد گرفتم ذکر کجاست؟
دوباره را دوباره پارو می‌زنم بی موج
جنون هم نفسی دارد این نفس در تو
از تار و پود هرچه نباید گریختم
جای نمی‌شود می‌شود بنویس!
دوباره را دوباره ساحل باش
عبور شو از تمامی من در من

زن

این درد ورم افتاده روی تخت، / لب‌های تو نیست?
سطری کشیده بر من دارد در پراهنئت بلند می‌شود
بستر بوی بلندتر بگو دوست دارم در آغوش گرفته هیز...
غلت می‌زند برسد پای سیگاری که از لب‌های تو دود شد
بخشی از منت خلصه وار، رنگِ شراب شده انگشت‌های بغلم کُنت
داد شو رگ‌های دربه درم را درد

مرد

شانه بر شبی که افتاده روی سینه‌ام بکش
 بر شیشه رِدِ اشک‌های خداست
 اینجا همه برای شنیدن حرف می‌زنند
 تا آخرین بوسه بار بدهد سکوت کن
 سیب، همیشه دلیل تمرد نیست

پیراهنت را به هر سمتی که خواستی بینداز
 خورشید
 از همان طرف طلوع می‌کند
 مثل شعری بلند خودت را به خواب بزن

زن

صبح بخیر...

* این شعر ماندگار خطی است که بر مجموعه شعر تلحظ لطفا! افتاد
 قسمت این بود بعد دو سال در این مجموعه منتشر شود.

رو به مرز!

(نه چهره‌ی ماتِ تلویزیون
نه خطی که روی نقشه بینِ ما افتاد...)

روبروم طرحِ لبخندی نشسته از اینجای توست
مونیتور، سرطانِ نامه‌های ننوشته بود
از شانه‌هات دورم کرده زمینِ از هر طرف خداحافظ
شعله‌های فاصله سرخند
ما در امتداد هم سوخته‌ایم
فقط خاکستری با لهجه‌های مختلف داریم

خوابم گرفته بهانه گیر داده بچگی کن!
مادرانه ترین مردمک‌های خانگی

دست بر دکمه‌های کنترل کشید و صبح
تار مویی از تو روی آنتن رفت!

(آفتابِ مصنوعی برای گلدان‌ها مضر بود
خورشیدِ چهارتاق شب بخیر!)

پلک می‌زنم و منتظرم کی تو می‌رسی ام را؟
برایِ تنگیِ دستم کلید باش!
جزیره‌ها به بویِ کشتی معادند -

نگاه کن!
پا پشت پلک‌های گذاشته آسمان خستم!
و دلم شیشه کشتی نوح، مجھول است

امشب به سمت مرز بخواب
من هم زیر سرم گذرنامه گذاشتم...

روایتِ تنگ!

کجای این موج را پیاده راه بیفتم که لباس خاکستریم
تنگ نشود به وقت دلتنگیم

جاده دست‌هاش از جهنم روی مچم گذشت
و درخت‌ها

چقدر بلندتر از روزهای من لخت شده بودند

من متهم به مرگ کسی هستم که دوازده دقیقه تا غروب فاصله داشت
پاندول این زندگی را در گلوی من گیر انداخت
و ردپاش، از شب، از شش گوشه‌ی دلم گریخت

شیر یا خطر؟ کدام رو بروی منی؟
خانه یا پلکان؟
اتفاق یا سینه‌های تراس؟
بگرد!
تمام چاک چاکِ ذهن مرا بو کن
و روی چروک‌های قبیله‌ام با خطِ میخی بنویس... - هیس!

سکوتِ منجمدی دارد این بیمارستان یتیم
تقویم قندیل بسته کجاست؟
زمستانِ رنگ پریده که بوی اسفند را
در لباسِ زیرِ خانه پیچیده بود

اجازه بگیر و بیا
بخند و بریز
بخواب و چو بینداز مرا در سلول‌های این جماعت مرگ!
هوای گیس‌های مادرم در فرودگاه
و دست‌های برادری که همیشه چند قدم از من دورتر است
هوای گریه مرا سخت می‌گریست

بی سایه همسفرِ بادم
خونِ سینِ هشتم کابوسم
بر سفره‌های از صندوق خانه آمده ریخت

ما بزرگ شده بودیم زمین!
و روزنامه از شباهت من با آسمان سیلاپ گرفته حرفی نزد
چه روایت تنگی بود دلم به وقت اذان
که سنگر بر صندل‌های مادرم گرفت

شانه‌های لخت زن در عکس
شباهت ممنوعی با اتفاق داشت

تو آمده بودی که خوب بیسم کجام
و اتفاق بیفتم در ساعت دوازده به وقت نفس نفس

دست روی بسترم کشیده صدات
که دقایق پروانه سیرم نمی‌کند

یکشنبه‌های پرتبی دارد زمین بدون دوم شخص
کنار زنگ‌های نخوردهام لخت شو
و کنار بیا با برهنگی خطوط
دریا

بدون ماه قورت داده بیوهست

خط رو خط

از خوابِ من بیرونم بیا
از دیوِ در من مبتلا
و از سال‌های بی تو رفت

به راه افتادم!
و خورشیدِ پشتِ میله کِنس بود

راهی برای رسیدن تا بودن
تاریخ تازیانه بر شانه هام
باد بوی سیاره اش را به خوابم داد

من خط سوم جاده بودم
درخت سوخته و شن
رسیدم و تار مویی از جنوبم شکست
هنوز مدار زمین استوا بود
و ماهیان بی تفنج
مرگ سدی را نماز می خواندند

از پشت هفت کفن روشن
خورشید، بر سکوت تنم می سوخت
دیدم به قدر هزار مرگ، متهم به زندگی ام
که موسای پناهنده در سرم
ماری برای عصا کردن نداشت
که محمد از کعبه غریب تر گریست
و استجابت ایمانم، آسمان روییده بر گلوم بود

به سوت قطار بگو ایست!
بگو نگه دارد زمین
تا شبی بی سوال را بخوابم در سفید

(باید برای انهدام اینهمه مرگ بمیرم، یا بمیرم در مرگ؟)

شبِ اول کلافه‌ی تن بودم
که گورِ کناری جنازه‌ای سنگ خورده بود
و زندگی سالشماری بی پایه داشت

تو نباید کم می‌شدی
که ربطِ ما همین دوراهی‌هاست
به چسبیده‌ام به طناب
به گردنم که کبود
به این جنازه کمی عاشق باش
و برای آفتابِ نفس‌هاش
یک شب سفید برقص

شی عمیق‌ترین ماه را کسی از سقف
از پرده‌های اتاق برد
امشب کمی نزدیک‌تری که این سکه
رویِ مرز می‌نشیند مدام
و غربتِ آدم همین‌جاست
که برای رهایی نیازمند اجازه‌ست
انگشت در کجای زمین بالا بیاورم؟

ما به خواب‌هایِ چند لهجه معتادیم
باد احتمالِ تورا نزدیک نمی‌کند
عقربه‌ها کش آمده‌اند
شاید مدارِ زمین جایی بریده‌ست
که هرچه می‌چرخد نمی‌رسیم

(باید برایِ خدا mail بزنم)

پلیکان یعنی خالکوبی دریا

[در تماس با دری که مماس با تو در ادامه می‌رسد، سعی کن سفید بمیری]

صدای چرخ‌های ارابه می‌آمد
 سنگ آخر هرم را تو برداشتی
 و بتهای بی در و پیکر مسلمان شدند
 امشب تمام سلول‌های من انفرادی است
 غلت می‌زنم و زمین می‌چرخد درون نفس‌هایم
 انگشتی در انگشتِ مجاورت چال می‌کنم
 و پلیکان‌های از سفر آمده
 به اتاق‌ها پناه می‌برند

هی شک به هوایِ مه گرفتهات می‌کند چشم‌های
 نفس ریزِ تو که از جنسِ اینان نبودی
 خوابت را می‌چرخم در سماع
 و قونیه از بین دکمه‌هات
 می‌پاشد به زمینم

در این سیاره خاکستر نمی‌شود به باد داد
 آتش به استخوانِ آدم می‌زند سفر
 دستِ دورتر را به من بده
 و از های های سیاه پوشان نترس
 اقیانوس منم که جایِ غلتیدنم بر تو گود می‌شود
 از پنجه‌هات پیاده شو
 و مشقِ جاده را خط بزن
 هنوز یک پلیکان در اتاق هست

کلیساي خلوت

قبل از سلام تو صبحی نداشت
که خورشید از شناسنامه‌ی تو بلند شد!
من داشتم خواب دری را دوره می‌کردم که رو به هیچ دری باز نبود!

فرقی نمی‌کند
هر چه دست بیشتر بلند کنم
آسمان بی تبصره همین رنگی است

خانه دیوارهای مسلول داشت
و سرفه‌هاش ربطی به احتمال تو نیستی ندارد
هوا سمی است

آغوش تو آسمانِ بزرگی بود
جلدِ شانه‌هاتِ شدم که ره‌اشم
و مثلِ ماه پیاشم
درونِ چشمی که از شبانه‌های تهران عمیق‌ترند

آدم چقدر به عقربه‌ها متکی سرت
مثل دنگِ ناقوسِ کلیسا بی خیال
افتاده‌ام به گوشه‌های اتاقی که دیواره‌اش
میله‌هایِ بهم چسبیده‌اند

هیزم‌هایِ رابطه تر نیست / کبریت بکش!
و در تمامِ یکشنبه‌ها بمیر
من

با کلیسا‌ای خلوتی که دارم خوشبختم

ساعت / نبود تو و آخرين پرده

سهمِ جهنم از اين قوم باطلم
سهمِ خودم
خدای خودم
سهمِ كاملم

سهم سفید بود
از در پشتی زمین رفتم
و جاده کمی متمایل به گوشه هام شد
پرده های اتاقم کشیده می خورند از من

خورشید شاعرانه‌ای هست
دائمی پشت کوه هم بروم
بی سمتی در سماع همه بی سمت
حلاج دار به دستی که روی هر کوه
صلیبی عمیق داشت

ما در هوای تخت کمی تنگ‌تر شدیم
رفتیم تا عمیق بمیریم
تر شدیم

شبی که هوای بی سقفم گرفته بود
بوی لمسِ تو در تمامِ اتاق معطل شد
فنجانی که در احتمالِ تو برگشت
قهوه‌ای‌های زیادی برای زدن داشت

(ساعت از نبودِ تو در خانه بی صداست
به خانه می‌رسم و نبودِ تو را کوک می‌کنم
ساعت صدای مرا در نبودِ تو زنگ می‌زند
و شب از تیک تاکِ نبودِ تو در خانه راه می‌رود)

آن شب خدا حکایتِ ما را مرور کرد
ما را دو روی صفحه نوشت و عبور کرد

به شانه های بی پردهات بگو
خاطراتِ خاک شده می بلعم
دیدار ما به حرفی که در گلومن مرد
کبریت زیر صدام بکش
و روی قبرم کلید بذار!
مردگان هم دلی برای تنگ شدن دارند

بخش سوم

مکاشفات

«شاعری، جاه طلبیِ من نیست،
روشِ من برای تنها بودن است»
فرناندو پسوآ

آخرالزمانِ متن

جهان به کجا می‌رود؟ جهانِ ادبیات؟ جهانِ جهان‌ها؟
من در کجای این حرکت ایستاده‌ام؟ من کجای منم؟
دچار سوال شدم، مدام سوال، در حال کشف‌چیزی که مرا به جواب برساند
خلقِ سوال می‌کنم.
جهانِ مجھولی است و ادبیات در این جهان سوالی کاری بی جواب!

(روزی کنار منی از منهای بیرون از منم ایستاده بودم در انتظار رسیدن چیزی یا
وقوع اتفاقی خاص، که ناگاه خاصیت این انتظار برایم سوال شد. آیا ما انتظار
می‌کشیم برای رسیدن یا انتظار ما راهی است که هیچ رسیدنی تمامش نمی‌کند.)

نه! جهان به طرز تحقیر کننده‌ای بی ربط است. بی ربطی که اتفاقی نیست که اتفاق اصلی همین بی ربط بودن اوست. و آدمی مدام در حال کشفِ این جهان بی دلیل است.

ادبیات مشرق زمین همواره در حال مکاشفه برای رسیدن بوده است که زیباترین شهروت نوشتن همین مکاشفه در بی سمتی است. اتفاق مکاشفه زیباست و زیباتر می‌شود اگر در نهایتِ جدالِ بین من و متن کشفی شیوه کشف من مبتلا به متن رخ دهد. کلمات در دنیای مولف هویت او هستند. وقتی معیار زیستان نوشتن است مرز میان من و دیگری خود منم که دو نیمه شدم در همخوابگی کلماتم.

جنینی به توهمندانه که جهان اطرافم را بلعیده‌ام.

آخرالزمانی متن، که حبابی درون حباب‌های دیگر است.

متن من دنبال جمع کردن و به جمع رسیدن نیست. من تنهاست که تنها ای ابتدای مکاشفه است.

آغاز انتهای خودم باشم کافیست؟ خودم باشم کافیست؟ باشم کافیست؟ من ابتدای آخرالزمان خودم هستم و ناچارم کاشف جهان فردی‌ام بشوم که مکاشفه یعنی کشف من‌های همراهم.

ادبیات من دنبال کشف من است نه دیگری و جهان من بستری برای مکاشفات بی سمت من است. خالق سوال و جوابی بی ربط و ربط درهمین تضادهاست.

جمع اضدادام

آیا شاعرم؟

اصلاح مهم نیست.

باب اول: موعودی بدون سمت

و قطعه قطعه بپرسد توهم پوسیدنم
بپرسد چارچوب اتاق و لباس هام
و البته قاب عکسی که احتمال مرگ کسی است

شرط عقل است که دریاچه را جایی پهنه کنیم برای گرفتن آفتاب
که شرط ما دو چله نشینی در ارتکاب هم بود
همه‌های که تا بگیرد سر
صداش تا گوشه‌های قونیه صوفی شود

من ضمیرِ مرتکبِ قونیه
و صوفی سنگ!
و استخوان پیاله بگیرد از آفتاب
و قونیه سنگ!
و صوفی جنازه‌ای که استخوانش برقصد نماز را
و پیاله سنگ!

که مکتوب است بشر سنگی بزرگ بود
که خدا بر سینه‌ی زمین کویید

کنار اقیانوس که رسیدید خضر می‌تواند همین پیرمرد ماهیگیر که منتظر میلاد
موعدی است که دقیقاً از تمام سو می‌رسد باشد. پس کنار اقیانوس که بودید هرجا
به خضری رسیدید قلاب بیندید و به سمتی سلام کنید که بوی ماهی و پارو
داشت!

ای در تو من قرائتِ یک مرگ ببی مسیر
ای آفتاب از نفس افتاده، ای اسیر
ای در تو من شکستن یک خواب ناگزیر
ای آفتاب از نفس افتاده پر بگیر!

گیرم که قونیه در دست‌های من شکست
که ابتدای رسیدن همین قرائتِ شب گویه است
شک برده دست‌های من به خودم
خواب ناشناسی را پریدم که در خوابم دنبالِ ردپایِ خودش بود
و شباهتِ بی دلیلی به من داشت

طلسمی به انگشتِ نبودنم بستم
و تا به ارتکابِ خودم پی نبرم نمی‌میرم

پشت به اقیانوس بودم با توری که شبی از اجابت به دستم داد. پا جای پای هر که گذاشتم پریدا و هنگام مواجهه با خورشید، جارِ بلندی در گوش چشم پیچید، که انسان از شکاف خدا و زمین عمیق‌تر است.
پس کنار اقیانوس به اجابت این کابوس هزار سال پرنده شدم.

می‌گفت حروفِ تازه‌ای دارم. می‌گفت خدای تازه می‌بارم. می‌گفت رسولِ شهر خط خورده است. می‌گفت زمین خداش را خورده است.
ما علتِ انجمادِ فردایم، ماییم که از دوباره می‌آییم. ماییم که مثل کوه خشکی‌ییم. ماییم که دور را نفهمی‌ییم
کجای آسمان شکست؟

اختیارِ خودش بود زمین
سماعِ بی‌سمتی در ستاره کرد
و آسمانِ عربده را بارید

ابراهیم تعارف غلاف کن!
امروز، روز مصیبتِ گوسفندان است
و هیچ دستی گلویِ حادثه را منع نمی‌کند
این قابِ عکسِ مدور سنگی است
و آسمانِ معجزه مسدود است!

خواب دیدم در پیاله‌ای که برهمای پیر به دستم داد، خواب می‌بینم که خواب
برهمایی دیدم بی پیاله و سمتا و جنازه‌ای که از در گوشش صدای موذن به حق و
حق فرشته‌ای موسوم به مریم باکره می‌پیچید

بگو سرود بخوانند مردان بدون سمت
وهای و های تا سه دقیقه مانده تا پایان زمین را
صدای صور اسرافیل در گلوم
بریزد تا میانه‌ی آسمان
که اجازه هست مرگ؟

از دو معجزه که بگذری از هوای بدون سمت
مذاب بنوشی از اقیانوسی بدون سمت
که به قدر دو سیاره دور شوی از بدون سمت
تا خروشخوان صدات را کسی پلک بزند بدون سمت

البته خدای دوری بود آن روزها
و ما که هنوز در احتمال پیدایش یک احتمال منتظریم
و دستهای از واقعه خسته را هرگز
به سمتی بجز بدون سمت تو پرتاب نکردیم
باید برای کدام معجزه لنگر بیاوریم؟
آیا گواه حادثه را باید از غبار راه گرفت؟
یا این کشتنی جا برای جفت به جفت ما نداشت
که در میانه‌ی امواج گم شدیم؟

آیا مسیح هم به وقت صلیب ترسید؟

که گناه تمام ما سیاره است؟

این کشتم تا ابد خالیست

و هیچ ابری به انتظار ما نخواهد گردید

بگذار آسمانها برای آنکه در راه گم شده پر باشند

ما صلیب خودمان را حمل کنیم کردیم!

جا برای معجزه دیگر نیست

هوای ابرهه در راه است

و وقت ^{*}«وقت خیانت است!»

* از نصرت رحمانی

باب دوم: حوضِ آبیِ اجدادی

در سماع بودیم با اهل زمین
سی پرنده! مرغانِ بی پر و پا
سی مسیر را فشرده شدیم
و دنبال خوابی به روایتِ عهدِ عتیق
سی روز در جنابِ فاصله بست نشستیم
صدای حرافی به شقیقه‌ها برخورد
و روی ساعت طرح یک بدن ماسید

مرده‌های آنطرفِ باد
خوب بلد بودند بمیرند
وقت تنفس به روح صاعقه پل می‌زدند

صبحی بدون غلت مرا تا هفت کلیسا‌ای مرموز برد
شرقِ آسمان طعمِ مناره می‌داد
گبند به گبند دراز افتادم تا گلوی موذن
کوله پشتی ام باز شد
و نوری از ارتکاب نفس‌های گذشت

لکنتِ آبی تری سست حوضِ آبیِ اجدادی
اگر دست ببری در خیالاتِ این مکتوب
مردگان بیشتری را دوره گرد می‌کنی
پرس از احتمال هست!
و دنبال دریاچه‌ای برای تعمید باش

رفتار در رفت و آمدی دارند ارواح
ترس ارتکاب نفس سخت است
پس هرچه جرم درون کلماتم بود
با صلیب خودم حمل می‌کنم

من
وقوع آسمان بی سقف

اگر فرو بریزد ستاره‌هام
و اگر بریزد شیری که از سینه‌های کهکشان جاری است
باید به فکر سیاره‌ای جدید بود

(احتمال مسمومیست)
ساعت را دوباره کوک می‌زنم
و از جیب پیراهنی که جدید خریدم
ماه را چال می‌کنم زیر سرم

امشب لباس گرم بپوشید
شاید در سیاره‌ای جدید بیدار شدیم

باب سوم: کلماتِ بی مرگ

زمین چرخید

به شکل هزار پاره‌ی یک ابر
در اقیانوسی دور بودم که شبیه وانی بزرگ
بر گلوی زمین پا گذاشته بود

ساشهای خیابان شریعتی
و این سرفه‌های مشبک
برای پلاسیدن یک شهر کافی است

با زخم‌های بسته ام راه می‌روم
سایه‌های کرم خورده‌ای که در صدای من مرده‌اند

من اهل لولیدن در ما نیست
پشت مدار مادری اش گیر کرده است
طرح تن است
که تثلیث معما می‌من و من و من است

این مرده در من بو گرفته و می‌نالد
و در پیاده روهای میانسالی
احساس می‌کند که یک تکه از زمین
در جیب‌هایش نفس می‌کشد

نه زمینم نه اقیانوس
تنها همین کلماتِ بی مرگم
هر بار خواب مرا دیدید، مرده‌اید
هر بار با مرده خوابیدید، منم
تنم، قابِ چسبیده به سینه‌ی فرداست

باران توَهمِ آسمانِ اجباری است
بر خانه باریده سالها

در این خانه یک صندلی زنده است
 روی صندلی طرح سالخوردگی ام را کشیده زمان
 و روی سالخوردگی ام خوابِ صندلی ماسید
 خانه شبیه یک نقاشی تنگ بود
 و من دیر فهمیدم که پوسیدگی
 چه بوی الکنی دارد

ارتکابِ منی، بی منی در منی که منِ تنهاست!
 خودِ تمام، خدام!
 و ما ه این گلوله‌ی برفی اینجاست
 درست بین دو کتفِ دربدرم

هولِ تو در کجام مرده‌ای گرفته پیراهنم
 هوای بی پر و بالی
 لا بالی تراز ویترین‌های خالی این خیابان خسیس
 که راه دراز من تا منند

تابوت کوتاهی هستم و می‌رقصم
 خونم که در جنون خودم پا گرفته‌ام
 خوابم که در عبور تو بیدارم
 و مثل تکه‌ی یک ابر سر بریده می‌بارم

چهل سوار بی سر و بی مرگ
 روی پوستم به قصد سماع جمعند
 در ادامه‌ی من شک بود
 با ادامه وداع کردم
 تا ناتمام خودم باشم

باید یاد بگیرم که خواب مردگان سبک‌تر از هراس ماست
 و یاد بماند اقیانوس
 فقط چند کشته اضافه‌تر از دریاست

هیچکس برای بعضی که شکسته کفن نمی‌پوشد
 که مردگان اگر به آینده نامید بودند
 برهنه به خواب‌های ما نمی‌زند

مثل همان درخت که گفتند مرده بود
 و برای تمام دخیل‌ها می‌گریست
 انگار مرده‌ام که این حروف
 به استخوانم سنگ می‌زنند

وقت وداع زمین اینجاست
 جایی بین دو کتف دربدرم
 جایی که ماه درخت شد و بالا رفت

ما در کجای هم غرق می‌شویم
مایی که زنده به مرگیم
و ماه این گلوله‌ی برفی در ماست
مثل دو چشم تهی در قبر

مرده اگر حرف می‌زند زنده‌ست
و زندگانی که مرده‌اند بسیارند

بیدارم و برهنه‌تر از دریا به خوابت پریده‌ام
بیدارم و می‌دانم که خاک خورده اندام

دراز می‌کشم کف اقیانوس
و می‌بینم که جلبک‌ها
به رنگ خواب‌های زنگ خورده‌ی منند

باب چهارم: دردی برای کشیدن

کشیده شدم در راه

در حکایت به چرک نشسته‌ی یک زخم

راه باش برای آسمانی که کاش نهایتِ من باشد

ادامه‌ام تنهاست

جهان کودکانه‌ای ساده است

انضمای مایوس

ابتدای مکتوب است
کلمه‌ای بی خواب
کلمه‌ای بی درد
کلمه‌ای بی مرز
جهان کودکانه‌ای مرموز است

وقتی درون خودت نفوذ کردی راه باش
راه که افتادی بلد باش تکرار کنی هستم!
رسیدنست قطعی است

و راه که بیفتنی اسمت نفوذ می‌کند

به روایت مکتوبی از قداست برگشته
این دقیقه وقت ماه و دریاست
پارو برای جزیره‌ام بزنده مرگ به قایق من که دریام
و وقت ماه برای مکتوبی که در جیم گریخت
کشیده شوم روی بومی مبهم به اتهام ابتدای زمین
که نقل کرده‌اند جهان دردی برای کشیدن بود

پرستارها دویلند
زن کنار پرده به چارسو کشید
خون و دو پا از زمین خدا بیرون زد
و مرد تا ابتدای میراث پدری رفت

اگرچه این سوی زمین زنانگی پرده پوشی داشت
و گرچه تا هفت دریا هم که نذر کنی باز
برای رهایی از رویا
روبنده‌ها اعتبار بیشتری دارند،
باید خواب خدام را ببینم و زود بمیرم سهم خودم را
در زمینی که سهم پادریم بود

با اصالت یک پنجره بیدار شوا!
درون تختت کسی خوابت را ادامه می‌دهد
تو ولی بیدار شو
و خوابت را درون پنجره‌ای بیر که کسی در خواب تو باز کرد
ته تمام رسیدن‌ها خوابیست
که درون پنجره‌ای رو به خودت بخوابیش

کنار گونه‌های محتملی از بشر ایستاده‌ام
تمام دست‌ها برای کشیدن دراز شدند
البته فرض می‌کنم که بیدارم
در زمینی که فرض می‌کنم سهم من است
و گرنه خانه سرقتنی موروثی است
اتفاقِ خواب، دندانه‌های جویدن ماست
باید خیال کنم که بیدارم
و برای دردی که کشیدم دلیل بیاورم

زن کنار قلدی که کشیده زمینش زانو زد
مرد، پشت به آسمان و ماه رفت
و زمین زنی که باید روزی کنار تختی بدون پنجه
از چار طرف کشیده شود شد

وقت نداریم
باید بومی تازه جور کنیم
و پلی برای کشیده شدن بکشیتمام سهمِ ما از زمین همین کشیدن هاست!

یادم باشد اینبار که برگشتم
باتری تمام ساعت‌های زمین را در بیاورم

باب پنجم: زائران سوخته

مخلوطِ هوایِ تو نیستم
 دست اضافه‌ی دریا هم نبودی نیستم!
 متظر مرگ هم نیستم نباش!
 کاری به سرنوشت زمین هم نداشته باش
 فقط به چشمی اعتماد کن که در راهِ قهقهه‌ای است

خوابِ اهرام دیده بودم شبی که خاکِ منتشرم شد
 بودای بی بدنی تلخ
 سر به راهی که افتاده در شبم داد
 پرنده‌ای بی موج که بالی برای پریدن نداشت

ادامه می‌دهدم در دامنه‌های پلک کسی که ایستگاه است
 خروجی زمین کجاست؟
 ما از کدام پنجره بیرون تریم؟

حدس زده بودم که این اتاق از عقربه‌های رو به غروب تنگ‌تر است
 رو به چراغی کردم که برای اصحاب کهف می‌سوخت
 پشت چراغی که اصحاب دیگر باد را گریخت   ماندیم
 و راه ابریشم از من گذشت

زائران سوخته تریم
 به پهنانی پنج انگشت بریده رقصیدیم
 و اعتماد به دست بریده بر پرده‌ها کردیم

نذر روزانه داشت مادر!
 انقدر پخش می‌گریست که هوای خانه ابری بود
 ما تازه قد به کشیدن دادیم
 که آسمان به رنگِ تازه‌اش خو کرد

برادران تیله در تن هم ماییم!
 دری به سمت دری دیگر
 تنی درون تنی بریده تر
 میانبر هوات!
 شکل پاشیده شدن بشر بر هم
 مرگ را شلوغ کرده انگشت‌های متشرم

هوای تو را بیاورم بالا
 که رنگِ حاکم بر من این روزها گندمی‌ست

جنازه‌ای نتراشیده در خواب

جنازه‌ای بدون سر از پنج طرف زیبا

و مرگ، حکایتِ زیبایی کسی سنت

که در کمالتِ یک عصر بارانی می‌گریست

مرگ می‌گریست!

باب ششم: رنگِ مبتلا

زانو بزن! - زدم - و کسی مثل باد رفت
زانو بزن! - زدم - و کسی در تنم نشست
زانو بزن! - زدم - و زمین پاره پاره شد
زانو بزن! - زدم - و کسی در دلم شکست

این آفتاب، چکیده‌ی یک مشت سایه نیست
این خواب را به تنم وصل کرده‌اند

درست به بلندی ماه
صدام تا می‌خورد تا غروب

روی پیراهنِ بی بسترم کسی
نام خودش را سنجاق کرده است
و هی داد می‌زند بکوب! / روی رودخانه پاروت را

درونِ دایره‌ی بن بست
دو دست به باد سپرده تمام حقیقتم
که گناه معصومیتی مطروح است

درونِ دایره‌ی تردید
دیدی چه زود پیر شدی زمین؟

قانونِ منجمدی دارد جهان
دو احتمال و دو رویا
و تکه‌های پلاسیده‌ای از غروب
تا انعکاس صدای مرا باد پرت کند به خودم

زایمان می‌کند جنونِ ب nefshem
دنیای تحت خواب و سراشیبی
یک روزنه به روز
یک روزنامه حرف برای پریدنم!

پر می‌زند ماهِ تاولی
سکوت می‌کند حلزونِ تناسل اش

بین شیار این در و آن دیوار
یک پرده از نهایت آفتاب مانده است

پرنده‌ای پلکانی بلند می‌شود از جنوب شانه‌ام
خطوطِ گودی دستم
نقلِ دو خواب در هم مشکوک است
جای دهان، جای گوش‌ها، فقط طرحی از زمین بکش

من با تو تا نهایت من پر کشیده‌ام
من از عبورهای بدون فاصله از وقت
حتی از این کبوط شبانه بیزارم

سیزده دریاچه از پشت شانه‌های من پیداست
دور میزی به قصدِ شام آخر چیده شدیم
و گناه، مثل تلگرافی از زحل غریب بود

این رنگِ مبتلا به جنون در من
تعییرِ خوابِ آخرِ هاییل است

صامت / مچاله / مرگ / فراموشی
دیدی چه زود پیر شدی زمین؟

باب هفتم: من تمام!

دخیل به شانه‌های شعله ورم بسته‌ست

زانو کنار نفس‌هایم ریخت

و رو به شمال آینه‌ام سوخت

ماه امشب درشت‌تر از نقشه خواهد گریست

که این عروسِ مکرر مرا به حجله می‌زاید

چه کسی از زخم‌هایم فواره زده‌ست؟

که پلکانِ زمین، تا غروبِ انگشتان تا شده‌ام بالاست؟

و چه کسی اینجاست؟
 و من در کدام سوی هوا روی سنگ می‌رویم؟
 چقدر پیر شده استخوان مردابیم
 چقدر خواب می‌بردم تا تینیده شدن / تا طناب
 که دور زندگی روی گردنم پیچید
 که تمام قصه همین خواب است
 که تمام دارها دلبسته‌ی طناب می‌شوند
 و این جهانِ مجازی تختِ خواب‌های نرفته‌ی من نیست

من! تمامی من بود
 تمام سهمِ من از مردن
 تمام سمتِ منِ مرداب
 من! تمام سهمِ مرا می‌مرد

آسایشم گاهی روانی ست

رضا حیرانی

از رضا حیرانی منتشر شده است:

تلخ لطفاً! (مجموعه شعر) زمستان ۸۲ نشر شولا